

Televisió de Catalunya

El Born, un vincle amb el passat

Com era la vida quotidiana a Barcelona tres segles enrere, durant els setges de la guerra de Successió? Com van superar aquells anys difícils els catalans, atrapats enmig d'un conflicte europeu que havia de marcar per sempre més la història del país?

Diumenge 7 de setembre, a les 22.05, TV3 respon a aquestes i a altres preguntes a l'especial "El Born, un vincle amb el passat", un reportatge elaborat per un equip de TVC amb la col·laboració de l'arquitecte Albert García Espuche i l'historiador Joaquim Albareda.

"El Born, un vincle amb el passat" fa un recorregut per la Barcelona de començaments del segle XVIII, un passeig per les restes arqueològiques descobertes l'any passat en el subsòl de l'antic mercat del Born –que, algun dia, es convertiran en un museu obert al públic– i també viatja fins a altres llocs tan significatius en aquella guerra com València o Menorca.

Per què "un vincle amb el passat"? Les restes del Born corresponen als barris de Barcelona enderrocats després del 1714 per construir la Ciutadella borbònica, exactament on ara hi ha els jardins del mateix nom i la seu del Parlament.

La Ciutadella va ser durant molts anys el símbol de la derrota dels catalans, i va esborrar del mapa els barris més actius i bulliciosos de la ciutat a començaments del segle XVIII.

Les autoritats borbòniques van obligar a demolir les cases als mateixos habitants que hi van viure fins al darrer moment, com si no se'n volguessin anar, com si no poguessin trencar els vincles amb el seu passat. Per això, després de la demolició, tots els que van poder es van quedar a viure pels voltants.

Un vincle amb el passat, també, perquè les restes del Born són un testimoni esplèndid per entendre una etapa decisiva en la història del país, un testimoni que vincula la societat catalana d'avui dia amb el seu passat

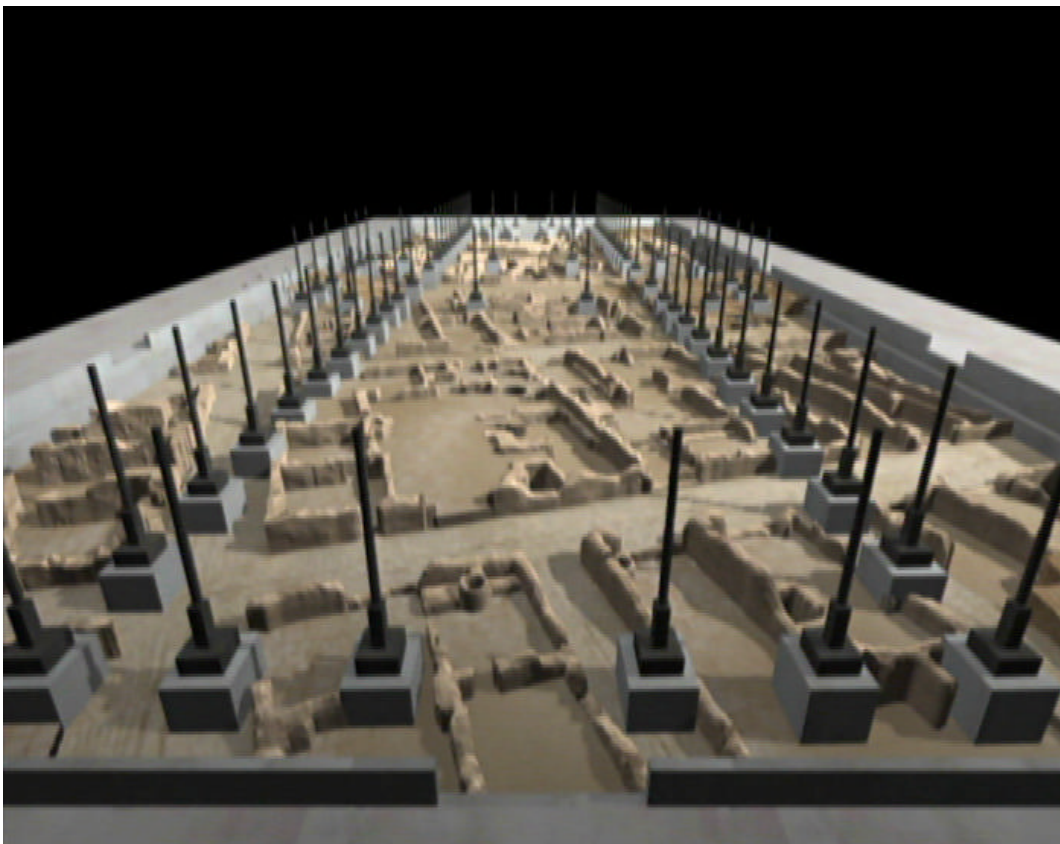

col·lectiu. Un passat que durant molts anys va estar amagat o oblidat.

En aquest sentit, el reportatge inclou una interpretació d'”El cant dels ocells” per Jordi Savall i la seva filla, Ariadna Savall. Aquesta peça, que Pau Casals va rescatar de l'oblit fa molts anys, és una tonada popular que els catalans van utilitzar el 1705 per celebrar l'arribada a Barcelona de l'arxiduc Carles III, l'alternativa dels catalans a Felip V.

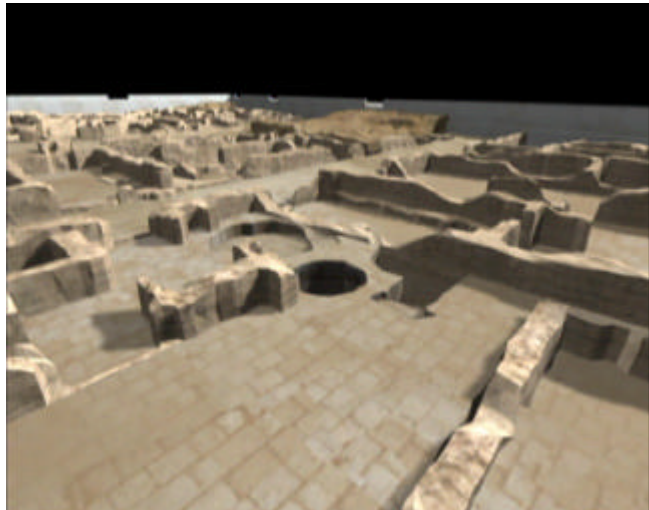
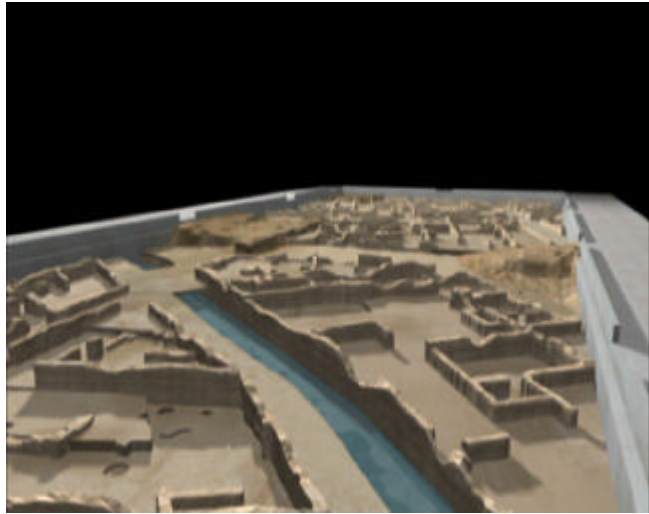
La història, en 3D

“El Born, un vincle amb el passat” no és un documental més sobre l’Onze de Setembre. Els equips de TV3 han incorporat al reportatge les últimes aportacions de la història i l’arqueologia al coneixement d’aquells fets, amb el suport de les innovacions tecnològiques més recents.

Entre aquestes novetats hi ha la reproducció virtual en 3D de la Barcelona de començaments del segle XVIII, amb tots els edificis singulars, molts d’ells ja desapareguts, per tal de “situar en el mapa” les restes del Born.

Dues maquetes virtuals, dissenyades per la Universitat Politècnica de Catalunya, ofereixen punts de vista inèdits fins ara de les restes del Born (amb l'ajuda d'un escàner de raigs làser), reproduïxen les vistes de la ciutat tal com les veïen els catalans del segle XVIII i mostren també com eren els llocs on es van produir els fets més importants de la guerra de Successió.

El reportatge també explica el paper decisiu d'Anglaterra, on dos dels novel·listes més grans de tots els temps, Daniel Defoe ("Robinson Crusoe") i Jonathan Swift ("Els viatges de Gúlliver"),

van implicar-se directament en el debat públic sobre la retirada o el manteniment del suport militar als catalans en l'enfrontament amb Felip V.

El reportatge de TV3 inclou noves aportacions dels investigadors sobre aquella polèmica, que va condicionar durant molts anys la política interior i exterior d'Anglaterra i la història de Catalunya.

La guerra de Successió i el seu temps

No s'entén la importància d'unes restes arqueològiques del segle XVIII (unes restes de 300 anys són "poc antigues", des del punt de vista científic) sense situar-les en el context històric. Per això, el reportatge recull els fets més importants de l'època, des de la mort de l'últim rei hispànic de la dinastia dels Àustries, Carles II l'Embruixat (1700) –que va originar el conflicte bèl·lic–, fins a l'Onze de Setembre (1714) i la construcció de la Ciutadella (1717).

La guerra de Successió va enfrontar dos aspirants a la corona d'Espanya (Felip V i l'arxiduc Carles III) i dues concepcions de la política. Els regnes de la Corona d'Aragó (Aragó, València, Catalunya i les Illes Balears) es van decantar per

l'Arxiduc perquè representava el constitucionalisme, el model polític fonamentat en institucions representatives, enfront de l'absolutisme que encarnava Felip V, partidari de l'uniformisme i la centralització i contrari a qualsevol vestigi de representació política. A començaments del segle XVIII, l'absolutisme avançava en sentit contrari a la modernitat política.

En aquell conflicte també hi va haver motivacions econòmiques. Catalunya va optar per l'Arxiduc perquè els francesos, aliats de Felip V, eren competidors dels catalans i envaïen els mercats amb els seus productes. En canvi, Carles III obria les portes dels mercats d'Europa i Amèrica als catalans.

El 1713, els tractats de pau entre els països en conflicte van posar el punt final a la guerra a Europa, però a Catalunya es va prolongar un any més perquè els catalans no van acceptar els pactes, que van representar la victòria absolutista als regnes hispànics.

L'equip

Direcció:	JORDI FORTUNY MARINA PI
Assessorament:	ALBERT GARCÍA ESPUCHE JOAQUIM ALBAREDA
Realització:	PERE LÓPEZ
Producció:	MONTSERRAT PÉREZ
Aj. producció:	EDGAR GER
Documentació:	ÀNGELS FONT
Operadors de càmera:	ENRIC MIRÓ MARC MARTÍNEZ WALTER OJEDA
Postproducció AVID:	LUIS CABEZA
Grafisme:	LAURA ESCANDELL
Grafisme 3D i supervisió de la realitat virtual:	ELOI MOLINAS

Realitat virtual:

LABORATORI DE MODELITZACIÓ VIRTUAL (UPC)

Director:	JOSEP ROCA CLADERA
Coord. tècnica:	FRANCISCO MUÑOZ SALINAS
Ass. especial:	JAVIER MONEDERO ISORNA
Modelat ciutat:	CAROLINA RUIZ GUTIÉRREZ ARCADIO ETXEVERRIA LANZ ANDRÉS LUPIÁÑEZ GONZÁLEZ MARC PUJOL BAÑOS
Escanejat làser i modelat restes:	ALEX MARAMBIO CASTILLO
Suport:	AMADEO MONREAL JOSÉ REFUGIO ROJAS LÓPEZ
Muntatge musical:	ALBERT CARLOTA
Tècnic de so:	ALBERT ILLESCAS
Operador de caràcters:	DAVID ANGLÈS